

ІНКЛЮЗІЯ В ЄДИНОБОРСТВАХ: АНКЕТНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ДЗЮДО ТА САМБО НА РОЗВИТОК ДІТЕЙ

Юлія Заболотня, здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Науковий керівник: Наталя Бойченко, к.фіз.вих., доцент

Харківська державна академія фізичної культури
Харків, Україна

Вступ. Інклюзія в спорті є важливим напрямом сучасних досліджень, оскільки вона сприяє соціальній адаптації, фізичному розвитку та психологічному благополуччю людей з інвалідністю. Одним із видів спорту, який активно розвиває інклюзивні практики, є дзюдо. Завдяки своїм принципам – взаємній повазі, самоконтролю та гармонійному фізичному розвитку – дзюдо може стати ефективним інструментом для поліпшення якості життя спортсменів з інклюзією.

Однак питання про реальний вплив дзюдо на їхній стан залишається відкритим. Актуальними є дослідження впливу дзюдо на фізичну реабілітацію та соціальну інтеграцію людей з інвалідністю. Також можливість дослідження думки відповідних спортсменів, що оцінюють свій досвід у дзюдо, вивчення проблем з якими вони стикаються. Дослідження цих питань надасть можливість розробити більш ефективні стратегії розвитку інклюзивного спорту.

Мета дослідження. Розробити анкету щодо вивчення впливу дзюдо та самбо на розвиток дітей з вадами.

Матеріал і методи дослідження. Для вирішення поставленої мети дослідження застосовувався аналіз науково-методичної літератури та пошуку інформації в системі Google Scholar. З метою дослідження думки дітей з вадами, що займаються в секції дзюдо та самбо, була розроблена анкета, яка включає 13 питань, що допомагає зрозуміти, як спорт впливає на адаптацію та розвиток дітей з особливими потребами та здорових дітей, які займаються разом у змішаних групах.

Результати дослідження та їх обговорення. Аналіз науково-методичної літератури щодо проведення опитувань спортсменів з інвалідністю відносно різних аспектів їхнього життя та спортивної діяльності показав, що це питання потребує поглибленого вивчення. Цікавими є дослідження, спрямовані на оцінку якості життя спортсменів з інвалідністю. У цих дослідженнях було систематизовано чинники, що впливають на якість життя, соціалізацію та інтеграцію спортсменів із різними формами захворювань, а також проведено анкетування для оцінки їхнього стану [1]. Існують дослідження які спрямовані на виявлення проблем не тільки спортсменів з інвалідністю але й відповідних людей, які застосовують спорт в якості соціалізації (вболівальники) та людей які працюють з відповідними людьми (тренери). Так, у 2021 році Центр доступу до футболу в Європі (SAFE) у співпраці з українськими організаціями провів всеукраїнське опитування серед уболівальників з інвалідністю. Метою цього опитування було краще зрозуміти проблеми та бар'єри, з якими стикаються

вболівальники з інвалідністю під час відвідування футбольних матчів в Україні [2]. Крім того, досліджувалися психологічні особливості тренерів єдиноборств, які працюють зі спортсменами з порушенням слуху. Ці дослідження допомагають зрозуміти специфіку тренерської роботи та сприяють покращенню підходів до підготовки спортсменів з інвалідністю [3].

Була розроблена анкета для дослідження думки дітей з вадами, що займаються дзюдо та самбо щодо їх фізичного, психологічного та соціального стану. Ця анкета розроблена у двох варіантах - за допомогою застусунку Krita (рис. 1) та за допомогою GOOGL Форм (рис. 2).

АНКЕТНЕ ОПИТУВАННЯ
Опитування проводиться Харківською державною академією фізичної культури з метою дослідження думки спортсменів з інклізією що займаються дзюдо та самбо

Вид спорту
А) Дзюдо
Б) Самбо

Скільки тобі років ?

Чи допомагають тобі заняття дзюдо (самбо) краще зосередитися?
а) Так
б) Ні
с) Частково

Ти займаєшся в групі з дітьми що також мають вади чи в групі зі здоровими дітьми ?
а) Зі здоровими
б) з дітьми що мають вади
с) у змішаній групі де є здорові діти та ті які мають вади
д) індивідуально з тренером

Чи є в тебе якісь труднощі під час тренувань?
а) Фізичні (слабкість, швидка втома)
б) Емоційні (страх, невпевненість)
с) Соціальні (важко взаємодіяти з іншими)

Відчуття після тренувань
Чи відчуваш ти себе сильнішим/сильнішою після початку занять дзюдо(самбо)?
а) Так
б) Ні
с) Частково

Як ти вважаєш, твій тренер допомагає тобі подолати труднощі?
а) Так, завжди підтримує
б) Іноді, але не завжди
с) Ні, мені важко отримати підтримку

Скільки років ти займаєшся ?

Чи стало тобі легше спілкуватися з іншими дітьми?
а) Так, я став більш упевненим/упевненою
б) Частково, але ще буває важко
с) Ні, мені все ще складно спілкуватися

Які вправи тобі подобаються найбільше?

Які вправи тобі важко виконувати?

Рис. 1. Анкета для дослідження думки дітей з вадами, що займаються дзюдо та самбо щодо їх фізичного, психологічного та соціального стану

Вид спорту:
Ваша відповідь: _____

Скільки тобі років ?
Ваша відповідь: _____

Скільки років ти займаєшся ?
Ваша відповідь: _____

Ти займаєшся в групі з дітьми що також мають вади чи в групі зі здоровими дітьми ?
☐ Зі здоровими
☐ з дітьми що мають вади
☐ у змішаній групі де є здорові діти та ті які мають вади
☐ індивідуально з тренером

Відчуття після тренувань
Чи відчуваш ти себе сильнішим/сильнішою після початку занять дзюдо(самбо)?
☐ Так
☐ Ні
☐ Частково

Чи стало тобі легше спілкуватися з іншими дітьми?
☐ Так, я став більш упевненим/упевненою
☐ Частково, але ще буває важко
☐ Ні, мені все ще складно спілкуватися

Чи допомагають тобі заняття дзюдо (самбо) краще зосередитися?
☐ Так
☐ Ні
☐ Не помітив/ла змін

Чи є в тебе якісь труднощі під час тренувань?
☐ Фізичні (слабкість, швидка втома)
☐ Емоційні (страх, невпевненість)
☐ Соціальні (важко взаємодіяти з іншими)

Як ти вважаєш, твій тренер допомагає тобі подолати труднощі?
☐ Так, завжди підтримує
☐ Іноді, але не завжди
☐ Ні, мені важко отримати підтримку

Які вправи тобі подобаються найбільше?
Ваша відповідь: _____

Рис. 2. GOOGL Форма для дослідження думки дітей з вадами, що займаються дзюдо та самбо щодо їх фізичного, психологічного та соціального стану

Розроблені анкети дозволять виявити яким чином заняття дзюдо та самбо впливають на фізичний та емоційний стан дітей з інклюзією, їх концентрацію та силу, соціальні навички. Виявити які труднощі виникають у дітей з інклюзією під час тренувань, чи потрібна їм підтримка тренера та дітей у колективі.

Висновки. Таким чином, існують дослідження, які включають опитування спортсменів з інвалідністю, хоча специфічних даних щодо опитувань спортсменів з інклюзією в дзюдо та самбо в наданих джерелах не виявлено.

Запропоновано анкетне опитування дітей з вадами, що займаються дзюдо та самбо, яке надасть можливість виявити особливості їх фізичного, психологічного та соціального стану.

Список використаної літератури.

1. Руденко Р. Є. Оцінка якості життя спортсменів з інвалідністю. *Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 5(99)18. 2018. С. 147–150.

2. Центр доступу до футболу в Європі (CAFE) всеукраїнське опитування серед уболівальників з інвалідністю. 2021 р. <https://www.accessiball.com/news/cafe-launches-ukrainian-disabled-fans-survey-and-research-project-ukr>

3. Соколова Г. Б., Тодоров П. І., Коханець О. Г. Психологічні особливості тренерів єдиноборств, які виховують спортсменів з порушенням слуху. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Психологія*. 2021. №4. С. 129–133.